

**Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania
rodziny w Gminie Cyców za rok 2022.**

Rodzina jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. To ona stanowi naturalne i najlepsze środowisko, w którym może się rozwijać człowiek, zapewniając realizację jego wszystkich potrzeb. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmując kulturowane w rodzinie poglądy, postawy, wartości moralne i społeczne. Kontakty z najbliższymi osobami z rodziny odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka, gdzie żadna instytucja nie jest w stanie zapewnić takich warunków do rozwoju. Rodzina oprócz wypełniania swoich podstawowych zadań, realizuje jednocześnie ważne funkcje w ramach społeczeństwa. Jeśli funkcjonowanie rodzin, ich kondycja pogarsza się, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno jednostek jak i społeczeństwa. W sytuacji, kiedy to w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się rażące, czy niepokojące dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny winny podejmować skonsolidowane działania na rzecz ich eliminowania i chronienia poszczególnych członków przed negatywnymi konsekwencjami.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych spoczywa między innymi na jednostkach samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /t.j. Dz.U z 2022r. poz.447 ze zm./ do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 –letnich programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Zgodnie z art. 8 powyższej ustawy:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
 - b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
 - c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
 - d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
 - e) pomocy w integracji rodziny;
 - f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
 - g) dążeniu do reintegracji rodziny.
2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:
 - a) pracy z rodziną;
 - b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
 3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022r. poz. 447 z późn. zm.), zobowiązującym Wójta do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań do 31 marca każdego roku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie realizuje zadania wynikające z w/w ustawy. „Program Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020 - 2022” zwany dalej „Programem”, który jest kontynuacją wcześniej realizowanych programów został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr X/109/2019 Rady Gminy Cyców z dnia 31 grudnia 2019 roku. Jego koordynowanie powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Cycowie.

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022 są wszystkie rodziny z terenu Gminy Cyców, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci a przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Program zakłada zaangażowanie instytucji, które w ramach własnych kompetencji i umiejętności podejmują działania wspierające rodziny, aby zwiększyć ich szanse na zmianę funkcjonowania, podniesienia swoich umiejętności w zakresie opieki nad dziećmi i zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa. Poprzez swoje działania starają się zapobiegać wykluczeniu społecznemu tych rodzin i niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży. Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny:

1. OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie;
2. PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej;
3. UG - Urząd Gminy w Cycowie;
4. KPP - Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej;
5. ZIPPR - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Cycowie;
6. GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cycowie;
7. Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Cyców;
8. Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców;
9. GBP - Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie;
10. GDK - Gminny Dom Kultury w Cycowie;
11. Klub Abstynenta „AROKA” w Cycowie.

W 2022r. realizacja programu odbywała się poprzez następujące cele szczegółowe zawarte w Programie:

W 2022 roku realizacją zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzin w gminie Cyców zajmował się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.) wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Dominującymi powodami udzielania pomocy w Gminie Cyców w 2022r. było ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie, długotrwała choroba.

W ramach realizowanych zadań udzielana była pomoc **finansowa i materialna**:

- Pomoc pieniężna w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, z których skorzystało 126 rodzin o łącznej liczbie osób 256.
- Pomoc w postaci opłacania posiłku w szkołach, przedszkolach i żłobku dla 99 dzieci, w tym dla 20 w internatach.
- Dodatek mieszkaniowy otrzymało 5 rodzin.
- Pomoc w postaci paczek żywnościowych w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Z tej formy pomocy na koniec 2022r skorzystało 693 osoby z terenu gminy Cyców, które otrzymały 15 595,20 kg żywności.
- Zorganizowanie paczek mikołajkowych dla 73 dzieci podopiecznych OPS, finansowanych ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Pomoc w postaci świadczeń rodzinnych:
 - zasiłek rodzinny wraz dodatkami – otrzymało 169 rodzin,
 - świadczenie rodzicielskie – otrzymało 20 osób,

- świadczenie pielęgnacyjne – otrzymało 92 osób,
- zasiłek pielęgnacyjny - otrzymało 182 osób,
- specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna otrzymało 5 osób.

- Pomoc materialna w postaci stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym w 2022r. otrzymało 31 rodzin.
- Pomoc w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego otrzymało 42 rodziny.
- Dodatek osłonowy otrzymało 1695 rodzin.
- Dodatek węglowy otrzymało 1751 rodzin.

Pomoc materialna była również udzielana przez Urząd Gminy w Cycowie oraz Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców.

- Pomoc w postaci darmowych podręczników szkolnych oraz materiałów ćwiczeniowych przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego skierowana została dla wszystkich uczniów szkół podstawowych. Z tej formy pomocy w roku szkolnym 2022/2023 skorzystało 698 uczniów z klas I-VIII szkół podstawowych z terenu Gminy Cyców.
- Pomoc dla rodzin wielodzietnych w ramach rządowego programu „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”. W roku 2022 złożonych zostało 86 wniosków o wydanie karty, z czego 60 wniosków to zgłoszenie dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców, którzy mieli na utrzymaniu 3 dzieci a 26 to rodzice z dziećmi. W sumie w 2022r wydano 244 kart dla rodzin wielodzietnych.
- Placówki oświatowe z terenu gminy współpracowały z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w organizacji dożywiania dzieci z rodzin ubogich oraz podejmowały indywidualnie działania mające na celu umożliwienie dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej uczestnictwo w różnego rodzaju wycieczkach czy imprezach szkolnych. Szkoły brały również udział w programach w ramach których wydawane były dla uczniów owoce, warzywa i mleko.

2. Podniesienie świadomości w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich i prawidłowego modelu rodziny.

Wśród naturalnych środowisk wychowawczych szczególne znaczenie dla rozwoju i wychowania dziecka ma właśnie rodzina. Stanowi ona podstawowe środowisko życia człowieka, naturalną formę współżycia ludzi i integralną część społeczeństwa. Rodzina jest dla każdego człowieka grupą podstawową, to znaczy taką, w której członkowie pozostają ze sobą w bliskim kontakcie i wzajemnie ze sobą współdziałają. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, relacje rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dezorganizacja rodziny przyczynia się do niedostosowania społecznego dziecka.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Kierując się tą ideą, w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii. Profilaktyka rodzinna była realizowana przede wszystkim przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Obszary działania wszystkich zaangażowanych w pomoc na rzecz rodziny i dziecka instytucji wzajemnie się przenikają i uzupełniają.

- **Promowanie wartości rodziny** poprzez systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2022r praca socjalna prowadzona była przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie w 110 rodzinach o łącznej liczbie osób 315. Praca z rodziną była prowadzona w formie poradnictwa, doradztwa oraz nadzoru w zakresie dbania o dzieci, prowadzenia gospodarstwa domowego, dbania o higienę, otoczenie czy też załatwiania spraw urzędowych. Udzielana pomoc miała na celu wzmocnienie rodziny w wypełnianych przez nią funkcjach: opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej i socjalizacyjnej.
- **Pomoc w postaci wsparcia specjalistycznego** rodziny z terenu gminy korzystały z nieodpłatnej pomocy specjalistycznej / psychologa, pedagoga, prawnika/ w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej oraz w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łęcznej. Pomoc psychologiczna i pedagogiczna udzielana jest również w placówkach oświatowych z terenu gminy, gdzie szkoły na bieżąco diagnozują problemy dotyczące funkcjonowania uczniów oraz ich rodzin. Z nieodpłatnej pomocy prawnej mogły również skorzystać w ramach programu Nieodpłatna Pomoc Prawna i Obywatelska w punkcie działającym w budynku Urzędu Gminy Cyców.
- **Działania profilaktyczne o charakterze informacyjno-edukacyjnym** w 2022 roku wzorem lat ubiegłych prowadzona była realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych, mających na celu wzrost świadomości osób małoletnich jak i dorosłych na temat patologii społecznych, wynikających z tego zagrożeń a także uzależnień. Działania profilaktyczne i edukacyjne organizowane były przez placówki oświatowe, Komendę Powiatowej Policji w Łęcznej , Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta „AROKA” i Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy. Organizowane były różne prelekcje, konkursy profilaktyczne, prezentacje multimedialne, pogadanki, spotkania z policjantami i terapeutami w szkołach i przedszkolach oraz z rodzicami. Policjanci prowadzili na bieżąco analizę zagrożeń występujących na terenie placówek oświatowych oraz działania prewencyjne i profilaktyczne szczególnie w okresie ferii zimowych i świątecznych, wakacji letnich oraz nauki zdalnej, które miały na celu przede wszystkim ograniczenie zjawisk patologicznych, demoralizacji i przestępczości wśród dzieci i młodzieży. Przeprowadzane były kontrole miejsc grupowania się osób nieletnich pod kątem

demoralizacji oraz kontrole obiektów handlowych pod kątem sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych nieletnim. W placówkach oświatowych uczniowie mogli korzystać z szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, służących rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań oraz wspierających w pokonywaniu trudności rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i dydaktycznych. Uczniowie doświadczający różnego rodzaju trudności objęci byli pomocą w postaci zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rewalidacyjnych oraz rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne. Prowadzone były działania edukacyjne w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia w ramach których uczniowie brali udział w różnego rodzaju akcjach i konkursach promujących zdrowie i aktywność fizyczną. W ramach prowadzonych działań profilaktycznych organizowane były spotkania uczniów i rodziców ze specjalistami różnych dziedzin jak psychologiem, pedagogiem, policjantem, górnikiem, lekarzem. Prowadzone też było systematyczne monitorowanie sytuacji zdrowotnej uczniów i objęcie ich opieką lekarską, pielęgniarską i stomatologiczną. Edukacja uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia przez placówki służby zdrowia i placówki oświatowe. Współpraca pracowników socjalnych z placówkami służby zdrowia w zakresie rozwiązywania problemów szczególnie natury materialnej, stanowiących przeszkodę w wykupieniu leków, podjęciu specjalistycznego leczenia lub w wykonaniu badań diagnostycznych.

- **Zagospodarowanie czasu wolnego** dla dzieci i młodzieży poprzez możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć w Gminnym Domu Kultury i Gminnej Bibliotece Publicznej oraz placówkach oświatowych, gdzie organizowane były zajęcia rozwijające talenty, pasje i zainteresowania a jednocześnie promujące zdrowy model rodziny. Przeprowadzono szereg imprez, warsztatów, konkursów oraz wycieczek które dają możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Oprócz możliwości korzystania z regularnych zajęć dzieci i młodzież mogły korzystać w trakcie ferii zimowych i wakacji ze specjalnie przygotowanej na ten okres oferty. Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 6 dzieci z gminy Cyców, które uczestniczyły w koloniach letnich finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie. W okresie marzec – listopad mieszkańcy gminy, w tym uczniowie mogli korzystać z kompleksu boisk „ORLIK 2012” w Cycowie, na których odbywały się różne zajęcia sportowe. Należy czynić starania aby dzieciom i młodzieży organizować i współfinansować wypoczynek, w tym wypoczynek aktywny, uczący alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego służącego rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań, a tym samym poprawiający kondycję fizyczną. Należy też dążyć do organizowania ciekawych zajęć oraz tworzenia organizacji uczniowskich promujących wartości rodzinne, ukazujących rolę rodziny w społeczeństwie, służących zmianie modelu funkcjonowania rodziny oraz umacnianiu więzi rodzinnych i wsparcie wychowawczej roli rodziny.

3. Profesjonalne wsparcie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji wychowawczych.

Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin.

Celem pracy z rodziną jest doprowadzenie, aby osiągnęła ona jak najszybciej zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone. Stąd te rodziny wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pielęgniarki środowiskowe, dzielnicowych, kuratorów itp.

➤ Praca socjalna

Pracownicy socjalni ośrodka pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej prowadzili monitoring sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych diagnozowali i analizowali sytuację dzieci w rodzinach, poprzez kontakt z rodziną w jej miejscu zamieszkania. Ustalali przyczynę występującego w rodzinie kryzysu a także wnioskowali do kierownika ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, jeżeli rodzina wyrażała zgodę na współpracę z asystentem, bądź kierowali wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. Praca socjalna polegała m.in. na odwiedzinach środowisk, interwencjach, rozładowywaniu konfliktów rodzinnych. Podejmowano rozmowy motywujące do zmiany wizerunku, do poprawnego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, utrzymania porządku, dbania o higienę, kształtowania norm i wartości. Udzielano rodzinom wsparcia, informowano o rodzajach świadczeń przysługujących rodzinie. Ukazywano negatywne skutki spożywania alkoholu i motywowano członków rodzin do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla sprawców przemocy domowej.

Praca w obszarze wzmocnienia funkcji rodzicielskich wymaga zwiększonego nakładu pracy, polega na uświadomieniu rodzicom konsekwencji oraz następstw ich działań i zachowań, proponowania działań naprawczych, wspierania w osiąganiu zamierzonych celów i monitorowania postępów, współpracy z innymi organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny i dziecka. Działania w tym zakresie nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w tworzonej dokumentacji i są niewymierne. Często wiele godzin pracy jest poświęconych na udzielaniu porad, informacji, pomocy w załatwieniu spraw, podejmowaniu interwencji w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, ustalenia faktycznych trudności jak i potencjału tkwiącego w rodzinach. Ważnym czynnikiem negatywnie wpływającym na prawidłowość pełnienia funkcji wychowawczych dziecka jest przemoc w rodzinie. Na terenie gminy Cyców w 2022 roku policjanci podjęli ogółem 674 interwencji, z czego 73 było interwencji domowych, a w 16 przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.

Rodzina jest najmniejszą, najstarszą i najpowszechniejszą formą życia społecznego. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy

rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych.

Zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Cycowie został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Cyców Nr 46/2011 w związku z Uchwałą Nr IV/29/11 Rady Gminy Cyców z dnia 30 marca 2011 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego i warunków jego funkcjonowania. W ramach działającego Zespołu Interdyscyplinarnego realizowane są działania określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Cyców na lata 2021-2027. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie. Zespół powołany został aby realizować zadania związane z zapewnieniem ofiarom przemocy w rodzinie adekwatnej do skali problemu pomocy i wsparcia. Liczba rodzin z dziećmi, w których była prowadzona procedura NK w 2022r. – 13. Liczba dzieci w tych rodzinach – 28. Liczba rodzin z dziećmi, w których była wszczęta procedura NK w 2022r. – 9. Liczba dzieci w tych rodzinach – 16. Należy stwierdzić, że obowiązujące przepisy prawne i system przeciwdziałania przemocy w rodzinie dają realne możliwości udzielenia właściwej pomocy i ochrony osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” jako meritum zespołowej pracy, umożliwia profesjonalne podejście do problematyki przemocy. Ponadto jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która ułatwia rozpoznawanie, dokumentowanie przypadków i rodzajów przemocy domowej oraz organizowanie pomocy w środowisku lokalnym. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Cyców, realizowane są zgodnie z programem oraz w oparciu o aktualne przepisy prawa, a także wewnętrzne wytyczne w instytucjach, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podejmowane są liczne działania profilaktyczne, edukacyjne, interwencyjne. Dzięki wspólnemu podejmowaniu działań pomocowych, pomoc jest skuteczniejsza. Dzięki współpracy specjalistów możliwe jest uzupełnienie wiedzy na temat możliwości działania danej instytucji. Procedurą Niebieskiej Karty objętych było 14 rodzin w tym 9 z dziećmi o łącznej liczbie 16 dzieci.

➤ **Asystent rodziny**

Zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cycowie zatrudniony jest zadaniowo jeden asystent rodziny. Asystent rodziny to osoba wspierająca rodzinę przeżywającą trudności życiowe, aby w przyszłości potrafiła je samodzielnie pokonywać, zwłaszcza w zakresie opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w ich myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Praca z rodziną musi być prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną tak, aby jak najszybciej, jak to możliwe, powróciły one do rodziny biologicznej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną polegającą przede wszystkim na indywidualnym podejściu do każdej rodziny, uwzględniając jej zasoby i możliwości.

Zakres obowiązków asystenta rodziny został wyszczególniony w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawą działania asystenta rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystent rodziny prowadzi karty pracy asystenta rodziny dokumentujące każde spotkanie i opis działań przeprowadzonych z rodziną.

W 2022 asystent rodziny pracował z 10 rodzinami z terenu naszej gminy o liczbie 32 dzieci. Niezależnie od pracowników socjalnych, asystent rodziny zajmował się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Asystent pomagał rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, uczył prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomagał w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Asystent uczył rodziców, jak prawidłowo wychowywać i sprawować opiekę nad dziećmi, między innymi przekazywał informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, uświadamiał rodziców jaką pełnią rolę wobec dzieci, pokazywał korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców. Modelował zachowanie rodziców względem dzieci. W czasie kontaktów z rodziną pokazywał, jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia i je egzekwować, jak pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji. Prowadził treningi umiejętności wychowawczych oraz organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między członków rodziny. Zachęcał do okazywania dzieciom miłości. Motywował rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka, do kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, pokazywał korzyści z uczęszczania dziecka do szkoły czy przedszkola.

W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami. W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie bieżących opłat, zaciąganych zobowiązań.

Ponadto asystent wspierał aktywność społeczną i zawodową rodziny, motywował jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodzin do podjęcia leczenia odwykowego czy utrzymania abstynencji. W przydzielonych do pracy przypadkach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. Kształtowanie u dzieci prawidłowych postaw, zachowań, wzorów postępowania zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi. Wpajanie dzieciom systematyczności w nauce i w odrabianiu lekcji co wpływa na oceny i postępy edukacyjne podopiecznych. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent diagnozował problemy dzieci w nauce. Asystent rodziny motywował rodziny do zadbania o zdrowie. Poszukiwał specjalistów, umawiał na wizyty lekarskie. Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodzin jest bardzo ważne w celu wspierania prawidłowych postaw i wzorców rodzicielskich w rodzinach objętych usługą asystenta. Asystent do realizacji zadań w rodzinie powinien posiadać odpowiednie kompetencje, wykształcenie i umiejętności.

➤ **Rodziny wspierające**

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzina może być objęta wsparciem rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca może przy współpracy asystenta rodziny, pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej jest nieodpłatne i może być powierzone osobom z najbliższego otoczenia dziecka. Na terenie gminy w 2022 roku nie funkcjonowały rodziny wspierające.

➤ **Pomoc specjalistyczna**

Rodziny wymagające takiej formy pomocy kierowane były do specjalistów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. W ramach poradnictwa specjalistycznego mieszkańcy Gminy Cyców mogli skorzystać bezpłatnie z porad psychologa, pedagoga, prawnika, pracownika socjalnego. W ramach powyższych form pomocy z terenu gminy Cyców skorzystało 14 rodzin. Jeden rodzic brał udział w indywidualnym, rodzinnym poradnictwie w zakresie funkcjonowania rodziny, radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi. Rodziny z terenu gminy Cyców mogły też skorzystać w 2022 roku. z cyklicznych spotkań Grupy Wsparcia dla kobiet doznających przemocy w rodzinie. W spotkaniach udział wzięła 1 mieszkanka gminy Cyców. Od 07.02.2022r. do 31.12.2022r. w PCPR w Łęcznej funkcjonował Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób uzależnionych z którego mieszkańcy powiatu łęczyńskiego mogli bezpłatnie skorzystać z konsultacji i porad psychologa, specjalisty ds. przemocy w rodzinie, specjalisty ds. uzależnień i profilaktyki, w ramach punktu prowadzone były także działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dotkniętych problemem uzależnień. Z pomocy tej skorzystała z gminy Cyców 1 osoba. Pomoc psychologa, pedagoga i logopedy była również udzielana w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Łęcznej.

W lutym 2022r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej wraz z Komendą Powiatową Policji w Łęcznej oraz ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu

łęczyńskiego włączyło się w akcję społeczną „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem”. Mieszkańcy powiatu łęczyńskiego mogli uzyskać wsparcie i pomoc specjalistów: psychologów, pedagoga, dzielnicowych KPP oraz specjalistów pracy socjalnej w ramach pełnionych dyżurów.

Szkoły z terenu gminy na bieżąco diagnozują problemy dotyczące funkcjonowania uczniów oraz ich rodzin, gdzie mogą skorzystać z pomocy psychologa i pedagoga szkolnego. W sytuacjach kryzysowych podejmowane są działania interwencyjne.

Na terenie gminy Cyców działa Stowarzyszenie Klub Abstynenta „AROKA” w ramach działalności którego można uzyskać pomoc związaną z uzależnieniami.

➤ **Monitorowanie sytuacji zdrowotnej**

Działające w gminie Cyców Placówki Służby Zdrowia systematycznie monitorowały sytuację zdrowotną uczniów i obejmowały ich opieką lekarską, pielęgniarzką i stomatologiczną. Edukacja uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia prowadzona była przez placówki służby zdrowia i placówki oświatowe.

Występowała stała współpraca pracowników socjalnych i asystenta z placówkami służby zdrowia w zakresie rozwiązywania problemów szczególnie natury materialnej, stanowiących przeszkodę w wykupieniu leków, podjęciu specjalistycznego leczenia lub w wykonaniu badań diagnostycznych.

➤ **Zapewnienie dostępu do wypoczynku i zajęć pozalekcyjnych**

W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 6 dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze, które uczestniczyły w koloniach letnich finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie. W placówkach oświatowych organizowane były dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wychowawcze dla uczniów z trudnościami, które miały na celu korygowanie występujących deficytów oraz rozwijanie mocnych stron uczniów. Uczniowie mieli również możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych służących rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań oraz wspierających w pokonywaniu trudności rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i dydaktycznych tj. zajęć artystycznych, sportowych, kół zainteresowań. Ponadto organizowane były przez szkoły rajdy rowerowe, wycieczki, imprezy okolicznościowe oraz dyskoteki.

➤ **Współfinansowanie pieczy zastępczej**

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek realizuje zadania dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj.: rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

Zgodnie z art. 191 pkt. 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka

przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na koniec 2022 roku w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało łącznie 22 dzieci tj. 7 dzieci umieszczonych przed 01.01.2012r. i 11 dzieci umieszczonych po 01.01.2012r. Wydatki gminy naliczane są wyłącznie za dzieci, które po raz pierwszy zostały umieszczone w pieczy zastępczej po 01.01.2012r. Łączna kwota współfinansowanych kosztów za pobyt 11 dzieci w pieczy zastępczej wyniosła 50 545,15 zł.

W 2022 roku 4 dzieci przebywało w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Dom Nr 2” w Kijanach. Łączny koszt wydatków poniesionych przez gminę przeznaczonych na utrzymanie umieszczonych dzieci wyniósł 32 855,20 zł.

- **Praca na rzecz dziecka i rodziny** opierała się na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań opartych na przepływie informacji dotyczących występujących w rodzinie problemów. Współpraca przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodzin i dzieci pozwoliła na dotarcie z właściwą pomocą do wszystkich rodzin, które jej potrzebowały. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie.

PODSUMOWANIE

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zadanie to w 2022 roku było realizowane poprzez podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających zawartych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022. Zawarte w programie propozycje były realizowane w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek. Cel ten można było osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Rodziny często borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości. Prezentowane sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Znacznym utrudnieniem przy realizacji zadań na rzecz rodzin z terenu gminy Cyców była trwająca wojna na Ukrainie, napływ imigrantów czy narastający kryzys cenowy i energetyczny spowodowały dalszy stres i niepokój. Rodziny mimo pomocy ze strony państwa

miały coraz większe trudności z zabezpieczeniem podstawowych potrzeb bytowych co również przekładało się na stan psychiczny rodzin a tym samym wpływ na prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Biorąc pod uwagę potrzeby rodzin z terenu gminy Cyców wskazana jest w następnych latach kontynuacja oraz rozszerzenie działań w poszczególnych obszarach:

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia, pomocy specjalistycznej i szybkiej interwencji,
- rozwój usług wsparcia asystenta rodziny w tym zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia asystenta w celu stałego podwyższania kwalifikacji, poszerzania wiedzy i umiejętności,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- dookreślenie zasad współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom,
- realizacja zadań wynikających z Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Cyców na lata 2023-2025.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe ich wsparcie.

Sprawozdanie sporządzono
na podstawie pisemnych informacji realizatorów
programu oraz dokumentacji Ośrodka
Pomocy Społecznej w Cycowie
Sporządzający:
Katarzyna Kobierecka